



Euroopa Liidu  
Nõukogu

Brüssel, 11. oktoober 2019  
(OR. en)

12907/19

SOC 661  
ANTIDISCRIM 37  
JAI 1041  
MI 702  
FREMP 142

## MÄRKUS

---

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Diskrimineerimisvastase võitluse tõhustamine Euroopa Liidus – Poliitiline mõttevahetus

---

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi koostatud suunav märkus, et lihtsustada tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste (EPSCO) nõukogu arutelu 24. oktoobril 2019.

## Diskrimineerimisvastase võitluse tõhustamine ELis

### 1. Diskrimineerimine Euroopa Liidus

Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Liidu eesmärk on edendada rahu, oma väärtusi ja oma rahvaste hüvangut. Samuti võitleb liit muu hulgas diskrimineerimise vastu.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21 keelatakse igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.

Sellest hoolimata kogeb iga viies inimene Euroopa Liidus diskrimineerimist või ahistamist ühel või mitmel sellisel põhjusel<sup>1</sup>. Mõnel rühmal, nagu vähemuste hulka kuuluvatel vähemustel, näiteks sisserändaja taustaga transsoolistel, on suurem oht langeda diskrimineerimise, seksuaalse ahistamise ja vägivalda ohvriks. Enamikus liikmesriikides ei hõlma siseriiklikud õigusaktid läbipõimunud diskrimineerimist.

Peale selle toob diskrimineerimise majanduslik mõju liikmesriikidele kaasa SKP vähenemise ja väiksema maksutulu ning tervishoiu- ja muude teenustega seotud kulude suurenemise. Sageli jääb diskrimineerimine karistamata.

Laialt on levinud ka diskrimineerimisest teatamata jätmine: lüngad õigusaktides või ebatõhus rakendamine võivad anda vale sõnumi, et mõned diskrimineerimise vormid on lubatavad. 62 % ELi elanikkonnast nõustub, et diskrimineerimisvastases kaitses esinevate lünkade kõrvaldamiseks on vaja uusi meetmeid<sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> Euroopa Komisjon (2015), Eurobaromeetri eriuuring 437 „Diskrimineerimine ELis 2015. aastal“.

<sup>2</sup> Sealsamas.

## 2. Võrdse kohtlemise direktiivi ettepaneku roll ja tähtsus

Et täita lüngad ELi diskrimineerimisvastastes õigusaktides, esitas Euroopa Komisjon 2. juulil 2008 nõukogu direktiivi ettepaneku, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtet sõltumata isikute usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest (*võrdse kohtlemise direktiiv*, KOM (2008) 426 lõplik). Praegu on need neli põhjust hõlmatud ELi õigusega ainult töö saamise ja kutsealale pääsemise valdkonnas (nõukogu direktiiv 2000/78/EÜ).

Pärast Lissaboni lepingu jõustumist 1. detsembril 2009 põhineb ettepanek nüüd Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 19, mille kohaselt on nõutav nõukogu ühehäälneline otsus ja Euroopa Parlamendi nõusolek.

Vaatamata enam kui 20 eesistujariigi jõupingutustele alates 2008. aastast, ei ole nõutavat ühehäälsust nõukogus veel saavutatud. Liikmesriikide mureküsimumused puudutavad eelkõige kavandatava direktiivi õiguskindlust, liidu ja liikmesriikide vahelist pädevuste jaotust ning direktiivi konkreetset mõju, sealhulgas finantskulusid.

Sõltumata ELi volitusest ja kohustusest võidelda aktiivselt diskrimineerimisega, loob ELi diskrimineerimisvastaste õigusaktide praegune olukord diskrimineerimisvastase kaitse aluste kunstliku hierarhia.

## 3. Diskrimineerimisvastase võitluse tõhustamine: edasised sammud

Eesistujariik Soome korraldab 24. oktoobril EPSCO nõukogu istungil poliitilise arutelu võrdse kohtlemise teemal, et uurida võimalusi tõhusamaks diskrimineerimise vastu võitlemiseks väljaspool töö saamise ja kutsealale pääsemise valdkonda.

Eesistujariik Soome poolt 2019. aasta juulis saadetud küsimustikule vastates märkisid paljud liikmesriigid, et diskrimineerimisvastase võitluse peamine vahend on ELi tasandi tervikliku õigusraamistiku loomine. Paljude liikmesriikide arvates on nende riiklikud diskrimineerimisvastased õigusaktid asjakohased. Vaja on aga kehtivate õigusaktide tõhusamat rakendamist. Naisi, puuetega inimesi, LGBTI-inimesi, etnilisi vähemusi, sealhulgas romasid ja sisserändajaid, ning vaeseid peetakse diskrimineerimisest kõige enam ohustatuteks. Mainitakse ka mitmekordse või läbipõimunud diskrimineerimise ohvreid.

Liikmesriigid nimetavad järgmisi diskrimineerimise vastu võitlemise vahendeid: strateegiline töö, sealhulgas tegevuskavad ELi tasandil, ELi poolne rahastamine, kõnealuse küsimuse integreerimine muudesse poliitikavaldkondadesse, teadlikkuse suurendamine, ohvrite ja võrdõiguslikkusega tegelevate asutuste suurem toetamine ning vihakõne tõkestamine.

Tunnistatakse ka diskrimineerimist käsitlevate terviklike ja usaldusväärsete andmete tähtsust.

o

o o

Eeltoodut arvestades palutakse ministritel vastata järgmistele küsimustele:

- 1. küsimus:** Kuidas selgitaksite asjaolu, et vaatamata kehtivatele õigusaktidele ning Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide tugevale poliitilisele tahtele võidelda diskrimineerimise vastu, on see Euroopa ühiskondades endiselt suur probleem?
- 2. küsimus:** Mida teie valitsus kavatseb teha diskrimineerimisvastase võitluse tugevdamiseks?
- 3. küsimus:** Pidades silmas kavandatava võrdse kohtlemise direktiivi üle peetavate läbirääkimiste ummikseisu – mida täpselt peaksid Euroopa Liit ja Euroopa Komisjoni uus koosseis olukorra lahendamiseks tegema, et suurendada diskrimineerimisvastaste meetmete tõhusust ja kõrvaldada lüngad diskrimineerimisvastastes õigusaktides?